

Zeshonderd miljoen Stasi-snipperers

ePuzzler kan verscheurde Stasi-dossiers herstellen

Achtergrond - 21 maart 2012

Een nieuw computerprogramma kan verscheurde Stasi-dossiers herstellen: de ePuzzler. Al in 2007 begon het gerenommeerde Fraunhofer Instituut met het computergestuurd reconstrueren van de dossiers van de Oost-Duitse geheime dienst. Nu de ePuzzler van de miljoenen snippers weer documenten kan maken, is het een kwestie van geld of het programma ook in gebruik kan worden genomen.

Vijftienduizend zakken vol met snippers van verscheurde dossiers van de Oost-Duitse geheime dienst bewaart het Stasi-archief (BStU) in Berlijn. In elke zak zitten ongeveer vierduizend bladzijden; door midden gescheurd, in vieren of in ontelbare snippers. Na de val van de Muur in november 1989 vernietigden Stasi-medewerkers duizenden, eventueel belastende, dossiers. Oost-Duitse burgerrechtenactivisten hadden de Stasi-gebouwen al snel bezet om te voorkomen dat de nog rondlopende Stasi-medewerkers materiaal lieten verdwijnen. Ze wisten de vijftienduizend zakken, met naar schatting zeshonderd miljoen snippers, ternauwernood veilig te stellen.

ePuzzler

Al sinds 1995 probeert een werkgroep van de BStU verscheurde Stasi-dossiers met de hand te reconstrueren. Tot nu toe hebben de werknemers vierhonderd zakken met snippers hersteld tot ruim 900.000 bladzijden. In dat tempo zou het nog ongeveer vijfhonderd jaar duren voordat alle dossiers hersteld zijn, schrijft het *Hamburger Abendblatt* deze maand.

BStU staat voor Bundesbeauftragte für die Unterlagen des Staatssicherheitsdienstes. Dat is Roland Jahn, maar de naam wordt ook voor de archiefdienst zelf gebruikt. De Stasi-archieven omvatten 111 km. aan dossiers. Er werken 1650 mensen die in 2010 alleen al bijna 90 duizend aanvragen afhandelden van burgers die hun dossier wilden inzien.

Daarnaast zijn er de aanvragen van wetenschappers en journalisten en van (overheids)instanties die hun personeel natrekken op een Stasi-verleden.

Het Fraunhofer Institut für Produktionsanlagen und Konstruktionstechnik - het Duitse equivalent van TNO - begon in 2007 met de ontwikkeling van een

computerprogramma om de reconstructie te versnellen. Dat resulteerde in de ePuzzler, waarvan de testfase net is afgesloten. Het programma scant de snippers en koppelt die vervolgens op basis van kleur en grootte aan elkaar. Ook aan de manier waarop een document doormidden is gescheurd, kan het programma snippers aan elkaar koppelen.

Archief in Keulen

Op een paar kleinigheden na functioneert het programma goed. Zo kan de scanner documenten die samen doormidden zijn gescheurd nog moeilijk van elkaar onderscheiden. Bertram Nickolay, leider van het project op het Fraunhofer Instituut, vertrouwt erop dat met behulp van het programma binnen tien tot vijftien jaar alle Stasi-snippers kunnen zijn bewerkt, zegt hij in *Hamburger Abendblatt*.

Of dat er daadwerkelijk van komt, is nog de vraag. Het programma is erg duur. De Bondsdag investeerde tot nu toe 6,3 miljoen euro in het project en heeft nog eens een investering van 2 miljoen euro toegezegd, aldus het *Hamburger Abendblatt*. Maar eigenlijk is het geld voor de ePuzzler op.

Roland Jahn, beheerder van de Stasi-archieven, zei in het najaar van 2011 tijdens een lezing in Amsterdam dat hij verwacht in 2013 te weten of het project door kan gaan. De ePuzzler is, aldus Jahn, “ook nuttig voor andere instanties zoals de federale recherche, het archief in Keulen (dat in 2009 instortte en waarvan de documenten ook moeten worden gereconstrueerd - red.) en voor archeologen”.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/147/zeshonderd-miljoen-stasi-snippers>